مقاله اصیل پژوهشی

مقایسه تأثیر دو روش سخنرانی و ارائه جزوه بر یادگیری و رضایت دانشجویان پرستاری از روش تدریس

طیبه ریحانی[۱]، طیبه پورغزنین[۲]، محمود عجم[۳]، فرزانه حسن‌زاده[۴]

چکیده

زمینه و هدف: آموزش پرستاری، زمانی می‌تواند پویایی خود را حفظ کند که به سمت نوآوری‌ها و استفاده از روش‌های نوین تدریس و یادگیری پیش رود. دستیابی به چنین هدفی مستلزم این است که مدرسان، در طراحی تدریس، از شیوه‌های نوین آموزشی استفاده کنند؛ مطالعه حاضر با هدف تعیین تأثیر جزوه آموزشی، بر میزان یادگیری و رضایت دانشجویان پرستاری انجام شد.

روش تحقیق: این مطالعه نیمه‌تجربی، بر روی ۲۸ دانشجوی ترم شش پرستاری دانشکده پرستاری و مامایی مشهد که مشغول کارآموزی در بخش کودکان بیمارستان امام رضا (ع) بودند، انجام شد. دانشجویان، به دو گروه آزمون و شاهد تقسیم شدند. محتوای آموزشی، در گروه آزمون به صورت استفاده از جزوه آموزشی و در گروه شاهد به روش معمول سخنرانی ارائه شد. به منظور جمع‌آوری داده‌ها، از پرسشنامه‌ای شامل سه بخش مشخصات فردی، آزمون سنجش یادگیری و پرسشنامه بررسی میزان رضایت دانشجویان و یک سؤال باز، بعد از تأیید روایی و پایایی (آلفاکرونباخ ۰/۸۲) استفاده شد. داده‌ها با استفاده از آمار توصیفی و تحلیلی و نرم‌افزار SPSS (ویرایش ۱۱/۵) در سطح معنی‌داری P<۰/۰۵ تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها: میانگین و انحراف معیار نمره پس‌آزمون، در گروه جزوه ۱/۱۸±۱۷/۱۶ و در گروه سخنرانی ۱/۴۵±۱۵/۶۶ بود که نسبت به قبل از آموزش، افزایش معنی‌داری داشت (P=۰/۰۰۱). میزان یادگیری در روش جزوه بیشتر از روش سخنرانی بود (P=۰/۰۱۵)؛ همچنین میزان رضایت دانشجویان از شیوه آموزش به روش جزوه (۵/۶۶±۴۵/۵۷) به طور معنی‌داری از روش سخنرانی (۷/۷۳±۳۱/۵۰) بیشتر بود (P<۰/۰۰۱).

نتیجه‌گیری: از آنجا که بیشتر واحدهای تخصصی پرستاری به شکل کارآموزی و در بالین اجرا می‌شود، استفاده از جزوه آموزشی در بالین بیمار، به عنوان یک روش آموزشی دانشجومحور توصیه می‌شود.

واژه‌های کلیدی: تدریس، یادگیری، مواد آموزشی، دانشجویان پرستاری، آموزش پرستاری، رضایت

مراقبت‌های نوین، فصلنامه علمی دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم‌پزشکی بیرجند. ۱۳۹۱؛ ۹ (۴): ۲۸۵-۲۹۱

دریافت: ۱۳۹۱/۰۸/۰۳ اصلاح نهایی: ۱۳۹۱/۱۱/۱۵ پذیرش: ۱۳۹۱/۱۱/۱۶

[۱] کارشناس ارشد پرستاری، مربی گروه کودکان، دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی مشهد، ایران

[۲] نویسنده مسؤول، کارشناس ارشد پرستاری، مربی گروه داخلی- جراحی، دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی مشهد، ایران

آدرس: مشهد- چهارراه دکتری- دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی مشهد

تلفن: ۰۵۱۱۸۵۹۱۵۱۱ نمابر: ۰۵۱۱۸۵۹۷۳۱۳ پست الکترونیکی: pourghazneint@mums.ac.ir

[۳] کارشناس ارشد پرستاری، مربی گروه داخلی- جراحی، دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی مشهد، ایران

[۴] کارشناس ارشد پرستاری، مربی گروه داخلی- جراحی، دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی مشهد، ایران

[Downloaded from mcj.bums.ac.ir on 2026-11-03]

مقدمه

گسترش روزافزون دانش پزشکی و تغییر رویکرد از یادگیری معلم‌محور، به یادگیری فراگیرمحور در آموزش عالی، مسؤولیتی جدید را برای مدرسان و دانشجویان فراهم ساخته است که یکی از محورهای اصلی آن انتخاب مناسب‌ترین روش یادگیری است (۱).

در حال حاضر بیشتر دانشگاه‌های دنیا، به دنبال یافتن روش‌های آموزشی هستند که منجر به ارتقای قدرت تصمیم‌گیری بالینی و یادگیری مداوم و خودمحور دانشجویان شود (۲). در آموزش پرستاری نیز ارتباط بین آموزش و خدمات پرستاری در حال رشد مداوم است. آموزش پرستاری، زمانی می‌تواند پویایی خود را حفظ کند که زمان و مکان را شکسته و به سمت نوآوری‌ها، توسعه آنها و استفاده از روش‌های نوین تدریس و یادگیری پیش رود (۳)؛ به عبارت دیگر در اجرای برنامه‌های آموزشی، انتخاب روش آموزشی مناسب، یکی از مهم‌ترین اقدامات در جریان طراحی آموزشی است (۴)؛ زیرا یک یادگیری مؤثر، بیش از هر چیز، نتیجه‌ای از یک یاددهی خوب است (۵).

در حال حاضر روش متداول در آموزش علوم پزشکی، روش سخنرانی است که البته دارای محاسن متعدد از جمله مقرون به صرفه‌بودن از نظر اقتصادی برای جمعیت‌های زیاد می‌باشد (۶).

سخنرانی، یکی از روش‌های سنتی آموزش است که با وجود ارائه روش‌های جدید و نوین یاددهی، همچنان از روش‌های معمول ارائه اطلاعات می‌باشد و شواهد، نشانگر آن هستند که با استفاده از محتوا و سخنران خوب، می‌توان برآیندهای مثبت، مستدل و مناسب را کسب نمود (۵) و هنوز بسیاری از صاحب‌نظران معتقدند چنانچه این روش به نحو مطلوب ارائه شود، مؤثر خواهد بود (۷).

یادگیری به روش سخنرانی برای همه در برهه‌ای از زمان اجتناب‌ناپذیر است؛ زیرا وسیله مناسبی برای ارائه اطلاعات پایه و حتی در برخی شرایط، مناسب‌ترین روش تدریس است؛ اما در این روش، به فراگیر فرصت تفکر -که امری ضروری در یادگیری است- داده نمی‌شود. مطالعات، نشان داده‌اند که حدود ۸۰٪ از آموزش‌های ارائه‌شده توسط این روش، در عرض هشت هفته فراموش می‌شوند (۸).

طبق نظر روان‌شناسان پرورشی، یادگیری، زمانی بهتر و تأثیرات آن ماندگارتر خواهد بود که با فعال‌سازی و مشارکت هرچه بیشتر فراگیر در امر یادگیری همراه باشد؛ بنابراین امروزه تأکید متخصصان آموزشی، بر استفاده از روش‌های نوین و فعال یادگیری و فراگیر محور است (۹).

Nolls در دهه ۱۹۸۰ معتقد بود که یادگیری بزرگسالان زمانی در حدّ مطلوب خواهد بود که خود هدایت‌شونده* باشد (۵)؛ از طرفی در آموزش علوم پزشکی، یکی از محیط‌های آموزش، بالین بیمار است که سخنرانی برای آموزش بالینی روش مناسبی نیست؛ از طرفی سخنرانی در کنار معایبی که ذکر شد، نیازمند محیط مناسب و زمان کافی است؛ در حالی که در بالین، این شرایط هموار نیست. استفاده از جزوه‌های آموزشی در بالین بیمار، معایب مذکور را ندارد. نتایج مطالعه David و Benerjee نیز نشان داد که استفاده از جزوه آموزشی، در ارتقای دانش پرستاران تأثیر معنی‌داری دارد (۱۰). بر اساس یافته‌های مطالعه قربانی و همکاران نیز میانگین نمرات آگاهی و نگرش در آموزش چهره به چهره، نسبت به استفاده از جزوه آموزشی تفاوت معنی‌داری نداشت (۱۱).

مطالعه قنبری و روشن نیز نشان داد، استفاده از لوح‌فشرده و جزوه، بر فرایندهای یادگیری دانشجویان پرستاری و مامایی در مورد خودآزمایی پستان، تأثیر معنی‌داری داشت؛ البته میانگین و انحراف معیار نمرات آگاهی، در گروه با لوح فشرده، به طور معنی‌داری بیشتر از گروه جزوه بود. آنها بیان نمودند استفاده از روش‌ها و فناوری‌های مختلف آموزشی، به دلیل ایجاد انگیزه یادگیری، منجر به ارتقای دانش، عملکرد و مهارت در یادگیرندگان می‌شود و با صرفه‌جویی در وقت و نیروی انسانی، از نظر اقتصادی مقرون به صرفه است (۱۲).

بدیهی است که به کارگیری روش‌های مؤثر آموزش، مرهون رویکرد اساسی به امر پژوهش در آموزش است؛ پژوهش حاضر، با هدف تعیین تأثیر جزوه آموزشی بر میزان یادگیری و رضایت دانشجویان پرستاری، انجام شد.

روش تحقیق

در این مطالعه نیمه‌تجربی، دانشجویان پرستاری ترم شش دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی مشهد که واحد

* *Self - Directed*

[Downloaded from mcj.bums.ac.ir on 2026-11-03]

کارآموزی کودکان را اخذ کرده بودند، به طور تصادفی در دو گروه آزمون و شاهد قرار گرفتند. نمونه‌گیری به روش سرشماری انجام شد و نمونه پژوهش برابر با جامعه پژوهش بود. نمونه‌ها با داشتن معیارهای اخذ درس پرستاری کودکان برای اولین‌بار و عدم اشتغال به مشاغل مرتبط با حرفه پرستاری، وارد مطالعه شدند.

داده‌ها با استفاده از پرسشنامه‌ای مشتمل بر سه بخش جمع‌آوری شد. در بخش اول مشخصات فردی شامل: سن، جنس و متغیرهای علاقه به رشته و معدل کل، در بخش دوم معلومات نظری دانشجویان در ارتباط با محتوای آموزشی و در بخش سوم میزان رضایت دانشجویان در رابطه با شیوه تدریس، بررسی شد. بخش دوم شامل ۱۵ سؤال چهارگزینه‌ای در ارتباط با محتوای آموزشی بود. درجه دشواری آنها، در هر دو نوبت و هر دو روش، معادل در نظر گرفته شد. سؤالات در راستای اهداف آموزشی و طرح درس بود که در هر دو گروه یکسان بود. به منظور بررسی رضایت، از پرسشنامه‌ای خودساخته مشتمل بر ۱۲ سؤال، در مقیاس پنج درجه‌ای لیکرت (خیلی زیاد، زیاد، متوسط، کم و خیلی کم) استفاده شد. در انتها یک سؤال با پاسخ باز، با عنوان "نظر خود را در مورد کلّ دوره بنویسید." قرار داشت.

به منظور تعیین روایی پرسشنامه سنجش دانش و رضایت، از روایی محتوی استفاده شد. پرسشنامه سنجش دانش با محتوای آموزشی و توسط مربی مربوطه طراحی شد و پرسشنامه سنجش رضایت، پس از طراحی و جمع‌آوری نظرات دانشجویان کارشناسی پرستاری در ارتباط با عوامل مؤثر بر رضایت از آموزش، در اختیار ده نفر از اعضای هیأت علمی دانشکده پرستاری و مامایی مشهد قرار گرفت و نظرات اصلاحی اعمال شد. پایایی پرسشنامه سنجش رضایت، با محاسبه آلفاکرونباخ بررسی شد؛ به طوری که در یک مطالعه راهنما، ده نفر از دانشجویان پرستاری، پرسشنامه را تکمیل کردند و آلفاکرونباخ ۰/۸۲ به دست آمد و ثبات داخلی ابزار تأیید شد.

روش اجرای کار بدین شکل بود که پس از کسب رضایت آگاهانه، با توجه به معیارهای ورود، نمونه پژوهش انتخاب شد. به منظور یکسان‌سازی گروه‌ها از نظر ضعیف یا قوی‌بودن، دانشجویان بر اساس معدل کل، به چهار گروه تقسیم شدند؛ به طوری که میانگین معدل در گروه‌ها یکسان بود؛ سپس به طور تصادفی، دو گروه در گروه شاهد و دو گروه در گروه آزمون قرار گرفتند. گروه شاهد، توسط مربی به روش مرسوم آموزش دیدند. در روش مرسوم، دانشجویان همراه با مربی در بالین بیمار حضور یافته و کلیه مطالب مربوط به بیماری توسط مربی، به شیوه سخنرانی و پرسش و پاسخ، ارائه شد و گروه آزمون با استفاده از جزوه، آموزش دیدند. برای گروه آزمون، جزوه‌های آموزشی کوچکی متشکل از ۱۵ مبحث درسی شامل: تعریف، علائم، تشخیص، درمان و تدابیر پرستاری بیماری‌های غدد، عفونی و قلب کودکان توسط مربی مربوطه تهیه شد و با بستری هر بیمار و بنا به تشخیص بیماری، این مطالب در صفحه اول پرونده قرار گرفت و توسط مربی از دانشجویان خواسته شد تا اطلاعات بیماری را از این طریق کسب کنند و برنامه مراقبت خود را تدوین نمایند.

در هر چهار گروه، سؤالات سنجش یادگیری، قبل از ورود به بخش و در انتهای بخش، به شکل پیش‌آزمون- پس‌آزمون جهت تکمیل‌کردن، در اختیار آنها قرار داده شد. تمام سؤالات آزمون‌ها، از مخزن سؤال‌هایی که از قبل ضریب دشواری آنها محاسبه شده بود، استخراج و سعی شد درجه دشواری آنها در هر دو نوبت و هر دو روش، معادل در نظر گرفته شود؛ همچنین رضایت دانشجویان در هر گروه، در ارتباط با روش آموزشی اجراشده، پس از پایان کارآموزی سنجیده شد که این پرسشنامه، مواردی مانند تشویق به مشارکت در یادگیری، علاقمندی به مطالعه فردی، عمق یادگیری، سهولت یادگیری، وسعت دامنه اطلاعات و رضایت از شغل آینده را بررسی می‌کرد. در پایان، شرکت‌کنندگان به سؤال با پاسخ باز "نظر خود را در مورد کلّ دوره بنویسید." جواب دادند؛ سپس یادگیری و میزان رضایت، در دو گروه آزمون و شاهد مقایسه شد.

داده‌ها با استفاده از آمار توصیفی و آمار تحلیلی شامل آزمون تی‌زوجی به منظور بررسی تفاوت نمره قبل و بعد از آموزش، آزمون تی برای بررسی تفاوت میانگین نمره در دو روش آموزش، آزمون من‌ویتنی به منظور مقایسه میزان رضایت از روش آموزش در دو گروه و آزمون‌های من‌ویتنی، کراسکالوالیس و اسپیرمن برای تعیین ارتباط متغیرهای زمینه‌ای و مداخله‌گر با میزان رضایت از روش آموزش، با استفاده از نرم‌افزار SPSS (ویرایش ۱۱/۵) در سطح معنی‌داری $P<۰/۰۵$ تجزیه و تحلیل شدند.

[Downloaded from mcj.bums.ac.ir on 2026-11-03]

یافته‌ها

دو گروه، از نظر مشخصات فردی همگن بودند. بیشتر دانشجویان مورد بررسی در گروه شاهد (سخنرانی)، مؤنث (۶۲/۷٪)، مجرّد (۹۲/۲٪) و دارای کمی علاقه به رشته تحصیلی (۶۴/۳٪) بودند و میانگین سنّی آنان ۱/۱۵±۲۰/۶۴ سال و میانگین معدل سه ترم گذشته ۱/۰۲±۱۶/۶۹ بود. در گروه آزمون (جزوه) نیز بیشتر دانشجویان، مؤنث (۷۱/۹٪) و مجرّد (۹۴/۳٪) بودند و کمی علاقه به رشته تحصیلی (۵۷/۱٪) و میانگین سنّی آنان ۰/۹۷±۲۰/۷۸ سال و میانگین معدل سه ترم گذشته ۱/۳۶±۱۶/۰۶ بود.

میانگین و انحراف معیار نمره پس‌آزمون در گروه آزمون ۱/۱۸±۱۷/۱۶ و در گروه شاهد ۱/۴۵±۱۵/۶۶بود و هر دو روش آموزش توانست میانگین نمره را به طور معنی‌داری افزایش دهد (P<۰/۰۰۱)؛ از طرفی افزایش نمره در آموزش به روش جزوه نسبت به آموزش به روش سخنرانی، به طور معنی‌داری بیشتر بود (P=۰/۰۱۵) (جدول ۱).

میزان رضایت دانشجویان از شیوه آموزش به روش جزوه (۵/۶۶±۴۵/۵۷) به طور معنی‌داری بیشتر از روش سخنرانی (۷/۷۳±۳۱/۵۰) بود (P<۰/۰۰۱).

در پاسخ به سؤال باز "نظر خود را در مورد کلّ دوره بنویسید."، مطالعه در بالین بیمار و تطابق موارد ذکرشده تئوری با موارد بالینی (۷۱٪)، آشنایی هر چه سریعتر با بیماری و مشکلات بیمار (۲۸٪)، علاقه بیشتر برای مطالعه به دلیل مختصربودن محتوای آموزشی نسبت به کتب موجود (۳۹٪) و بحث پیرامون موارد تئوری و بالینی در نتیجه پایداری یادگیری و هدفمندتر شدن حضور در بالین بیمار (۲۸٪)، به عنوان دلایل رضایت از روش آموزش با استفاده از جزوه مطرح شدند و ارتقای جزوه آموزشی با به‌کاربردن تصاویر و تأکید بر نکات بالینی و آموزشی در آن و تعویض روزانه بیمار به منظور عدم تکرار بیماری‌ها، از جمله نکات پیشنهادی بود.

در این مطالعه، بین متغیرهای بررسی‌شده از جمله جنس، تأهل، علاقه به رشته تحصیلی و معدل سه ترم گذشته، با رضایت از روش‌های مختلف تدریس و یادگیری، رابطه معنی‌داری مشاهده نشد.

بحث

بر اساس نتایج این مطالعه، میزان یادگیری در روش استفاده از جزوه نسبت به روش سخنرانی، به طور معنی‌داری بیشتر بود. در زمینه استفاده از جزوه آموزشی در ارتقای هر سه حیطه شناختی، عاطفی و روانی- حرکتی، مطالعات مختلفی انجام شده است که با طیفی از یافته‌های متناقض همراه است. مطالعه David و Benerjee نشان داد، استفاده از جزوه آموزشی، در ارتقای دانش پرستاران تأثیر معنی‌داری دارد (۱۰). در مطالعه‌ای دیگر، Sobhy و همکاران با هدف تهیه و بررسی تأثیر جزوه آموزشی بر دانش و عملکرد دانشجویان پرستاری در ارتباط با خودآزمایی پستان، تحقیقی را انجام دادند که نتایج آن تفاوت معنی‌داری را در دانش و عملکرد دانشجویان قبل و پس از مطالعه جزوه نشان داد (۱۳).

مطالعات متعددی نیز تأثیر استفاده از جزوه در آموزش اقدامات مراقبتی را نشان داده‌اند (۱۴-۱۶). یافته‌های مطالعه Grippo و Fracolli نیز حاکی از آن بود که جزوه، به عنوان ابزاری برای ارتقای مهارت‌ها و پتانسیل‌های جامعه، خانواده و تک‌تک افراد مؤثر است و استفاده از ابزارهایی که فرایند یادگیری را تسهیل می‌کنند، حائز اهمیت است (۱۷). قنبری و روشن نیز بیان کردند: "استفاده از روش‌ها و فناوری‌های مختلف آموزشی، به دلیل ایجاد انگیزه یادگیری، منجر به ارتقای دانش، عملکرد و مهارت در یادگیرندگان می‌شود." (۱۲).

از طرفی نتایج مطالعه Derebery و همکاران نشان داد، استفاده از جزوه آموزشی بر پیامد عملکردی و عقاید مبتلایان به درد گردن در کارگران مؤثر نبود (۱۸) و در مطالعه‌ای دیگر هم استفاده از جزوه آموزشی بر ارتقای پیروی از رژیم‌درمانی در بیماران مبتلا به هیپوتیروئیدی تأثیری نداشت (۱۹).

جدول ۱- مقایسه میانگین نمره یادگیری در دو روش سخنرانی و استفاده از جزوه

روش	پیش‌آزمون	پس‌آزمون	اختلاف نمره	سطح معنی‌داری
سخنرانی	۰/۹۲±۵/۳۵	۱/۴۵±۱۵/۶۶	*۱/۷۴±۱۰/۳۰	<۰/۰۰۱
جزوه	۰/۸۲±۵/۲۸	۱/۱۸±۱۷/۱۶	*۱/۴۲±۱۱/۸۷	<۰/۰۰۱

* آزمون تی: P=۰/۰۱۵، t= -۲/۶۱

[Downloaded from mcj.bums.ac.ir on 2026-11-03]

تفاوت این یافته‌ها می‌تواند دلایل مختلفی داشته باشد، از جمله این که استفاده از جزوه، باید با سایر روش‌های آموزش همراه باشد و از جزوه به عنوان یک منبع اضافه برای ارتقای یادگیری استفاده کرد. مطالعه Rebert و همکاران نیز مؤید همین مطلب است (۱۴)؛ از طرفی دقت در اهداف، محتوا، طراحی و آماده‌سازی جزوه و فراهم‌آوردن امکان بازخورد، منجر به اثربخش‌ترشدن استفاده از جزوه می‌شود.

طبق یافته‌های تحقیق حاضر، میزان رضایت دانشجویان از شیوه آموزش به روش جزوه بیشتر از روش سخنرانی بود. بر اساس جستجوی پژوهشگران و تا زمان انجام این تحقیق، مطالعه‌ای که میزان رضایت از این دو روش آموزش را بررسی کرده باشد، یافت نشد و فقط Woo و همکاران، میزان رضایت از دو روش آموزش به شیوه سخنرانی و آموزش مجازی را بررسی کردند که طبق نتایج مطالعه آنها، میزان رضایت در این دو روش آموزش تفاوت معنی‌داری نداشت (۲۰).

استفاده از جزوه منجر به این شد که نکات آموزشی لازم، در مدّت کوتاه مطالعه شود و هنگام گرفتن شرح حال از بیمار، این نکات مرور شود و همان‌طور که توسط واحدهای پژوهش نیز ذکر شده است، تطبیق موارد تئوری و بالینی و در ادامه، بحث پیرامون این موارد، منجر به یادگیری بیشتر و همچنین تداوم یادگیری می‌شود.

در زمینه ارتقای تأثیر استفاده از جزوه آموزشی توسط واحدهای مورد مطالعه، پیشنهاداتی ارائه شده است که عبارتند از: به‌کاربردن تصاویر و تأکید بر نکات بالینی و آموزشی در جزوه و تعویض روزانه بیمار برای هر دانشجوی پرستاری به منظور عدم تکرار بیماری‌ها. از آنجا که در پاسخ به سؤال باز، پایداری در یادگیری یکی از نکات مثبت استفاده از جزوه آموزشی بود؛ مطالعه در این زمینه پیشنهاد می‌شود.

امید است نتایج این مطالعه بتواند مورد استفاده قرار گیرد تا ضمن صرفه‌جویی در وقت و نیروی انسانی، شاهد آموزش مؤثرتری در محیط بالین باشیم.

نتیجه‌گیری

بیشتر واحدهای تخصصی پرستاری، به شکل کارآموزی و در بالین اجرا می‌شود؛ استفاده از جزوه آموزشی در بالین بیمار به عنوان یک روش آموزشی دانشجومحور توصیه می‌شود.

تقدیر و تشکر

از همکاری صمیمانه دانشجویان عزیزی که ما را در انجام این پژوهش یاری کردند، تشکر و قدردانی می‌گردد.

منابع:

1- Prince KJ, Van Mameren H, Hylkema N, Druker J, Scherpbier AJ, Van der Vleuten CP. Does problem– based learning lead to deficiencies in basic science knowledge? An empirical case on anatomy .Med Educ. 2003; 37 (1):15-21.

2- Magnusen L, Ishida D, Itano J. The impact of the use of inquiry based learning as a teaching methodology on the development of critic thinking. J Nurs Educ. 2000; 8 (39):160-67.

3- Jarvis P. Lifelong education and its relevance to nursing. Nurse Educ Today. 2005; 25 (8): 655-60.

4- Shabani H. Skills Education: methods and teaching techniques. 5th ed. Tehran: Organization of study and compile books Humanities Universities; 1995. [Persian]

5- Baghaie M, Atrkar Roshan Z. A comparison of the teaching strategies: lecture and PBL on learning and retaining in nursing students. Journal of Guilan University of Medical Sciences .2003; 47 (12): 87-94. [Persian]

6- Safavi A. General methods and teaching techniques. 2nd ed. Tehran: Moaser; 2000. [Persian]

7- Salimi T, Shahbazi L, Mojahed S, Ahmadieh M, Dehghanpour M. Comparing the effects of lecture and work in small groups on nursing students' skills in calculating medication dosage. Iranian Journal of Medical Education .2007; 7 (1): 79-84. [Persian]

8- Abdolallian M. Teaching and learning methods in nursing education.1th edition .Babol University of Medical Sciences. 2000. [Persian]

[Downloaded from mcj.bums.ac.ir on 2026-11-03]

9- Aein F, Nourian K. Problem–based learning: a new experience in education of pediatric nursing course to nursing students. Journal of Shahrekord University of Medical Sciences. 2006; 8 (2):16-20. [Persian]

10- David A, Banerjee S. Effectiveness of "palliative care information booklet" in enhancing nurses' knowledge. Indian J Palliat Care. 2010; 16 (3): 164-67.

11- Ghorbani GH , Ranjbar R, Izadi M, Esfahani A. Evaluation education effect of face to face and pamphelet on knowledge and attitude about AIDS in adult. Journal of Military Medicine. 2007; 9 (1):57-65. [Persian]

12- Ghanbari A, Atrkar Roshan Z. Education compared with CD and booklet on nursing students' learning outcomes on BSE. Journal of Guilan University of Medical Sciences.2003; 12 (48): 33-39. [Persian]

13- Sobhy SI, Shoeib FM, Rashad WA. Developing and testing the effectiveness of an educational booklet about breast self examination on university nursing students' knowledge and practices. J Egypt Public Health Assoc. 2003; 78 (3-4): 341-59.

14- Reberte LM, Hoga LA, Gomes AL. Process of construction of an educational booklet for health promotion of pregnant women. Rev Lat Am Enfermagem. 2012; 20 (1): 101-108.

15- Spiegel BM, Talley J, Shekelle P, Agarwal N, Snyder B, Bolus R, et al. Development and validation of a novel patient educational booklet to enhance colonoscopy preparation. Am J Gastroenterol. 2011; 106 (5): 875-83.

16- Martins G, Soler ZA, Batigalia F, Moore KN. Clean intermittent catheterization: educational booklet directed to caregivers of children with neurogenic bladder dysfunction. J Wound Ostomy Continence Nurs. 2009; 36 (5): 545-49.

17- Grippo ML, Fracolli LA. Evaluation of an educational booklet about childcare promotion from the family's perception regarding health and citizenship. Rev Esc Enferm USP. 2008; 42 (3): 430-36.[Portuguese]

18- Derebery J, Giang GM, Gatchel RJ, Erickson K, Fogarty TW. Efficacy of a patient-educational booklet for neck-pain patients with workers' compensation: a randomized controlled trial. Spine (Phila Pa 1976). 2009; 34 (2): 206-13.

19- Crilly M, Esmail A. Randomised controlled trial of a hypothyroid educational booklet to improve thyroxin adherence. Br J Gen Pract. 2005; 55 (514): 362-68.

20- Woo MA, Kimmick JV. Comparison of Internet versus lecture instructional methods for teaching nursing research. J Prof Nurs. 2000; 16 (3): 132-39.

[Downloaded from mcj.bums.ac.ir on 2026-11-03]

A comparative study of lecturing and providing booklet on nursing students' learning and satisfaction

T. Reihani[6], T. Pourghaznein[7], M. Ajam[1], F. Hasanzadeh[1]

Background and Aim: Nursing education can remain dynamic through innovation and application of new learning and teaching methods. Achieving this goal requires modern teaching methods by university professors in their teaching plans. The present study was performed to compare the effects of traditional teaching method (based on giving notes) with lecturing on nursing students' learning and satisfaction.

Materials and Methods: This quasi-experimental study was done on 28 apprentice nursing students, who were divided into two equal case and control groups in the pediatric ward of Imam Reza Hospital, Mashhad. The educational content was presented in the form of educational booklet in the case group and lecture in the control group. Data collection included a researcher-made questionnaire consisting of three sections including demographic information, learning assessment, and satisfaction assessment of students, as well as an open question. The questionnaire was administered after its reliability and validity was confirmed (Cronbach α=0.82). The obtained data was analyzed in SPSS software (V: 11.5) using descriptive and analytical statistics at the significant level P<0.05.

Results: Mean score of posttest in the booklet group was 17.16±1.18, and in the lecture group, it was 15.66±1.45, which showed a significant increase compared with the pretest (P<0.001). The rate of learning in the booklet method was significantly more than the lecture method (P=0.015). Besides, students' satisfaction with the booklet method (31.5±7.73) was significantly more (P<0.001).

Conclusion: Taking into account that most of the specialized nursing courses are clinically presented during apprenticeship, using textual booklet as a student-centered method is recommended.

Keywords: Teaching, Learning, Educational material, Nursing students, Nursing education, Satisfaction

Modern Care, Scientific Quarterly of Birjand Nursing and Midwifery Faculty. 2012; 9 (4): 285-291

Received: October 24, 2012 Last Revised: February 3, 2013 Accepted: February 4, 2013

[6] *Instructor, Faculty of Nursing & Midwifery, Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran*
[7] *Corresponding Author, Instructor, Faculty of Nursing & Midwifery, Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran*
pourghazneint@mums.ac.ir

[Downloaded from mcj.bums.ac.ir on 2026-11-03]